

صنعت بریده جراید در دنیای امروز و اهمیت آن در روابط عمومی

سید محمد جعفری

اشاره:

تهیه بریده جراید یکی از ابزارهای حرفه‌ای روابط عمومی‌ها، به‌منظور آگاه کردن مقام ارشد اجرایی و سایر تصمیم‌گیران سطوح گوناگون، از چند و چون بازتاب تصمیمات اتخاذ شده توسط آنان در بیرون از سازمان و در وسایل ارتباط همگانی و برخی اوقات وسایل ارتباط گروهی است.

بریده جراید لفظی سنتی به‌شمار می‌رود که در گذشته صرفاً بریده رسانه‌های مکتوب را در بر می‌گرفت، اما امروزه واژه «CLIPPING» را در مورد گزیده اطلاعات برنامه‌های رادیو و تلویزیونی و نیز اطلاعات برگرفته از سرویس‌های گوناگون اینترنت، نیز به‌کار می‌گیرند.

اهمیت بریده جراید از آن‌رو است که به‌دور از مطالب بسیار گسترده و پراکنده غیر مرتبط مندرج در نشریات و یا وسایل ارتباط همگانی الکترونیک، فقط اطلاعات مورد نیاز تصمیم‌گیران را به‌صورت به‌هنگام ارائه می‌کند.

همچنین بهره‌گیری از شیوه‌های علمی در راستای آرشیوسازی و استخراج اطلاعات این بریده‌ها، در قالب دادن ارزش افزوده، افق‌های گسترده‌ای را پیش پای دست‌اندرکاران روابط عمومی می‌گشاید.

بریده جراید که در گذشته به‌شیوه‌ای دستی تهیه می‌شد، چند سالی است دچار تحول شده و استفاده از کامپیوتر و تجهیزات جانبی آن، سرعت کار را به‌نحو بسیار قابل ملاحظه‌ای افزایش داده و راندمان کار را بالا برده است.

این مقاله با نگاهی به تاریخچه تشکیل شرکت‌هایی که در این زمینه در دنیا و در ایران فعالیت می‌کنند، چند و چون کار آن‌ها را به‌جمال مورد بررسی قرار داده و تشکلهای بین‌المللی مرتبط با موضوع را معرفی می‌کند. مقاله آنگاه به‌نقش و معرفی برخی نرم‌افزارها و وب‌سایت‌های اینترنتی مورد استفاده در بریده جراید پرداخته و با اشاره به‌موارد اهمیت بریده جراید در روابط عمومی، راهکارهای علمی بهره‌برداری از این تکنیک را برمی‌شمارد.

بدون شک، کسی در این تحقیق که «بریده جراید» یکی از ابزارهای حرفه‌یی روابط عمومی‌ها است تردید نمی‌کند. هرچند دست کم در کشور ما در مورد میزان اهمیت و چند و چون استفاده از این ابزار حرفه‌ای عقاید متفاوت و بعضاً متناقضی وجود دارد.

امروز درحالی‌که در سال دوم قرن بیست و یکم به‌سر می‌بریم، استفاده از بریده جراید به‌عنوان یکی از تکنیکهای روابط عمومی در دنیا، وضعیتی شگفت‌آور و کاملاً متمایز به‌خود گرفته است.

در این وضعیت، صنعت «بریده جراید» با میلیاردها دلار سرمایه در گردش و دهها هزار نیروی انسانی در پنج قاره جهان شکل گرفته است که چرخ عظیمی را به‌حرکت در می‌آورند.

پیشرفت‌های گسترده‌ای که بشر در عرصه‌های گوناگون علوم و فنون، به‌ویژه تکنولوژی اطلاع‌رسانی به‌دست آورده، سبب شده که این صنعت در حال حاضر تحولات گسترده‌ای را شاهد باشد.

در چارچوب این تحولات، از یک سو به‌شمار بنگاه‌های اقتصادی فعال در این صنعت در دنیا، به‌نحو قابل ملاحظه‌ای افزوده شده است و از سوی دیگر طراحی و ساخت

تاریخچه

Henry Romeike را می‌توان بنیان‌گذار مؤسسات بریده جراید در جهان به‌شمار آورد. وی در سال ۱۸۵۲، شرکت and Romeike Curtice را به‌عنوان اولین شرکت تخصصی بریده جراید در جهان، در لندن تأسیس کرد. ظاهراً این شرکت در کنار کار آموزش تایپ و تندنویسی به‌کار تهیه بریده جراید به‌طور عمده برای مشترکانی که در زمینه هنر و سیاست فعال بودند، می‌پرداخت.^۱ شرکت Argus de la Presse در پاریس که در سال ۱۸۷۹ تأسیس شد، دومین شرکتی بود که به‌این راه گام نهاد.^۲ William Durrants در سال ۱۸۸۰ سومین شرکت بریده جراید دنیا را در لندن تأسیس کرد^۳ و Frank Burrelle در سال ۱۸۸۸ اولین شرکت بریده جراید آمریکا را در نیویورک بنیان نهاد.^۴

کامپیوترهای شخصی قدرتمندتر و پیشرفت‌های خارق‌العاده در زمینه نرم‌افزار، همراه با ظهور و گسترش شبکه‌های گوناگون اطلاع‌رسانی، به‌ویژه اینترنت، این امکان را به‌وجود آورده تا نظام بریده جراید را از حالت سنتی مختص مطبوعات خارج و به‌تهیه‌گریده صورت و تصویر شبکه‌های رادیو و تلویزیونی و نیز گزیده اطلاعات مورد نیاز از سرویس‌های گوناگون شبکه اینترنت نیز گسترش دهد.

همچنین این امکان به‌وجود آمده تا بتوان همه خدمات فوق را با کیفیت و سرعتی بسیار بالا در اختیار مشترکان قرار داد. تحولاتی که به‌آن اشاره شد درحالی روی داده است که از عمر تأسیس اولین شرکت تهیه بریده جراید در دنیا حدود ۱۵۰ سال می‌گذرد.

در مقابل رشد این صنعت در دنیا، نخستین مؤسسه بریده جراید در ایران که در سال ۱۳۲۷ تأسیس شد، به‌سبب زبان هنگفت مالی از فروردین ۱۳۸۰، فعالیت خود را به‌مدت دست کم شش ماه متوقف کرده است.

تحولاتی که از آن سخن رفت، به‌نوبه خود باعث شده تا شیوه‌های آرشيو و استخراج اطلاعات بریده جراید و بهره‌برداری از آن‌ها در قالب دادن ارزش افزوده و ورود به‌قلمرو ارتباطات استراتژیک خود سیر تکاملی قابل توجهی پیدا کند.

سیر تکوین بریده جراید در بُعد بین‌المللی،

بدین‌گونه بوده که ابتدا بریده روزنامه‌های محلی گردآوری می‌شد، سپس نوبت به روزنامه‌های ملی می‌رسید، آنگاه از سال ۱۹۴۰ بریده جراید از مجلات به‌میان آمد و از نیمه دوم دهه ۱۹۷۰ تهیه گزیده برنامه‌های رادیو و تلویزیونی شروع شد.

آن زمان اساساً روی محور بیوگرافی اشخاص تمرکز داشت.

بعدها از سال ۱۹۱۴، روزنامه نیویورک تایمز اقدام به‌نامه‌سازی موضوعی بریده جراید خود کرد که اخبار مربوط به‌جنگ، هسته آن را تشکیل می‌داد.^۵

سیر تکوین بریده جراید در بُعد بین‌المللی، بدین‌گونه بوده که ابتدا بریده روزنامه‌های محلی گردآوری می‌شد، سپس نوبت به روزنامه‌های ملی می‌رسید، آنگاه از سال ۱۹۴۰ بریده جراید از مجلات به‌میان آمد و از

بررسی تاریخی صنعت بریده جراید نشان می‌دهد که زمان تأسیس شرکت‌های بریده جراید تقریباً هم‌زمان با ایامی است که روزنامه‌ها دریافتند در آرشيو یا کتابخانه روزنامه‌های خود به‌بریده جراید روزنامه‌هایشان نیاز دارند. از همین‌رو است که روزنامه نیویورک هرالده آمریکا در سال ۱۸۶۰ اقدام به‌تهیه بریده جراید روزنامه خود و آرشيو آن کرد و روزنامه نیویورک تایمز در سال ۱۸۶۹ به‌این کار همت گماشت. البته گفته می‌شود، بریده جراید

نیمه دوم دهه ۱۹۷۰ تهیه گزیده برنامه‌های رادیو و تلویزیونی شروع شد. یک سال بعد نوبت به‌تهیه گزیده اخبار خبرگزاریها رسید و از سال ۱۹۹۷ نیز شرکت‌های بریده جراید موضوع تهیه گزیده اطلاعات مورد نیاز مشترکان خویش از سرویس‌های گوناگون اینترنت را در دستور کار خود قرار دادند.^۶

در این میان فدراسیون بین‌المللی مؤسسات بریده جراید در سال ۱۹۵۳ در پاریس^۷ و انجمن بین‌المللی کنترل کنندگان برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی در اواسط دهه ۱۹۸۰ در آمریکا به‌عنوان دو تشکل صنفی این حرفه، تشکیل شدند.^۸

تاریخچه صنعت بریده جراید در ایران

در ایران، سلمان سلیمان‌زاده در سال ۱۳۲۷ مؤسسه «شما و مطبوعات»

مسؤول مؤسسه «شما و مطبوعات»: شرکت ما در اوج کار خود در قبل از انقلاب ۱۴۰۰ مشترک داشت که این رقم در اوج بعد از انقلاب به حدود ۳۰۰ مشترک کاهش پیدا کرد. این وضعیت در حالی است که از یک سو شمار جمعیت و نهادهای دولتی و خصوصی و از یک سو شمار روزنامه‌های یومیه و مجله‌ها در این سال‌ها نسبت به گذشته بسیار افزایش داشته است و ما طبق اصل $4=2 \times 2$ باید افزون بر شش هزار مشترک می‌داشتیم.

ویژه تهیه بریده جراید را در پاساژ سعدی تهران تأسیس کرد. محل استقرار مؤسسه «شما و مطبوعات» در ابتدا حجره کوچکی بود و شمار مشترکان بریده جراید نیز از تعداد انگشتان یک دست فراتر نمی‌رفت.

مسعود رنجبر به‌عنوان فرزند معاون سلیمان‌زاده که اینک مسؤولیت اداره مؤسسه را برعهده دارد، در مورد مؤسسه یاد شده می‌گوید:

«شرکت ما در اوج کار خود در قبل از انقلاب ۱۴۰۰ مشترک داشت که این رقم در اوج بعد از انقلاب به حدود ۳۰۰ مشترک کاهش پیدا کرد. این وضعیت در حالی است که از یک سو شمار جمعیت و نهادهای دولتی و خصوصی و از یک سو شمار روزنامه‌های یومیه و مجله‌ها در این سال‌ها نسبت به گذشته بسیار افزایش داشته است و ما طبق اصل $4=2 \times 2$ باید افزون بر شش هزار مشترک می‌داشتیم.»

به‌گفته رنجبر، در طول سال‌های پس از انقلاب، شرکت‌های گوناگونی در تهران و شهرستانها کوشیدند تا به‌تهیه بریده جراید بپردازند. اما همه آنها به‌دلیل مشکلات اقتصادی ناچار از این حرفه بیرون رفتند. شرکت‌های «ما و شما» در مشهد متجاوز از ده سال پیش «خانه اخبار» و «هخامنش» در تهران از جمله

شرکت‌هایی هستند که رنجبر از آنها یاد کرد و افزود: «ما و شما» فقط حدود ۶ ماه، «خانه اخبار» فقط حدود یک سال و «هخامنش» فقط حدود دو سال فعال بودند.^۹

کنترل کنندگان برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی، ۱۴۰ شرکت را عضو خود می‌داند که البته حوزه جغرافیایی آنها محدودتر و صرفاً به کشورهای آفریقای جنوبی، آمریکا، نیوزیلند، کانادا، سوئد، آلمان، کروآسی، رومانی، استرالیا، انگلستان، بلژیک، اسپانیا و روسیه مربوط می‌شود.^{۱۲}

نکته جالب آنجاست که دبیر کل «فدراسیون جهانی مؤسسات بریده جراید»، فدراسیون متبوع خود را یک فدراسیون بسته می‌داند که به‌هیچ عنوان تمایل ندارد تا به‌غیر امضا رابطه و ارتباطی داشته باشد. پنهان کاری فدراسیون یاد شده تا آن حد است که از در اختیار گذاشتن نام تمامی شرکت‌های عضو و یا مفاد بحث‌های کنگره‌هایی که تشکیل

به‌گفته مدیر بخش خارجی یک شرکت انگلیسی که فعالیت‌هایش در این زمینه است، باید حدود ۶۱۰۰ شرکت در پنج قاره جهان، در این رشته فعال باشند.

شرکت‌های بریده جراید، وضعیت امروز در عرصه بین‌الملل بررسی‌های انجام شده، اطلاعات مستندی از شمار شرکت‌های بریده جراید در دنیا را به‌دست نداد اما به‌گفته مدیر بخش خارجی یک شرکت انگلیسی که فعالیت‌هایش در این زمینه است، باید حدود ۶۱۰۰ شرکت در پنج قاره جهان، در این رشته فعال باشند.^{۱۱} البته رقم فوق در حالی است که دبیرخانه «فدراسیون جهانی مؤسسات بریده جراید» که در زوریخ قرار دارد، شمار اعضای خود را ۶۲ شرکت و متعلق به ۲۴ کشور جهان اعلان می‌کند.^{۱۱} رئیس «انجمن بین‌المللی

می‌دهند، خودداری می‌کند.^{۱۳} شمار پرسنل شرکت‌های بریده جراید متفاوت است. یک شرکت آمریکایی به‌نام Burrelle's شمار پرسنل خود را متجاوز از یک هزار نفر می‌داند.^{۱۴} گروه شرکت‌های Observer سوئدی که شعبه‌های آن‌افزون بر سوئد، در انگلستان، دانمارک، فنلاند، نروژ، لیتوانی، لتونی، استونی، پرتغال، ایرلند و آلمان فعالیت می‌کند، تنها در شعبه انگلستان خود که شرکتی به‌نام Romeike Media Intelligence است، ۴۷۰ نفر را در استخدام دارد.^{۱۵} شمار پرسنل دو شرکت دیگر بریده جراید اروپا بین ۲۰۰ تا ۳۵۰ نفر متفاوت است.^{۱۶} و یک شرکت استرالیایی به‌نام Media Monitors

Australia، برای تهیه بریده جراید از وجود ۴۶۰ نفر استفاده می‌کند.^{۱۷} هیچ یک از شرکت‌های مورد بحث حاضر نشدند درباره میزان سرمایه در گردش خود، اطلاعاتی بدهند. **شرکت‌های بریده جراید بین‌المللی، انواع فعالیت‌ها** در کل، فعالیت‌های شرکت‌های بریده جراید بین‌المللی را می‌توان به‌شرح زیر برشمرد:

- * تهیه بریده جراید از روزنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها و مجلات عمومی و تخصصی طبق نیاز مشترک و ارسال برای وی از طریق اینترنت، فکس یا پست.
- * تهیه گزیده صوت و تصویر از برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی طبق نیاز و برحسب درخواست مشترک.
- * تهیه گزیده اطلاعات مورد درخواست مشترک از نشریات الکترونیک On-Line همراه تقریباً همه سرویس‌های اینترنت اعم از WEB، BBS، CHAT و غیره.
- * طراحی و ساخت نرم‌افزارهای اختصاصی به‌منظور ذخیره‌سازی و بازیافت دقیق و سریع اطلاعات ذخیره شده و انتقال آن‌ها به‌مشتری توسط اینترنت، فکس یا پست.
- * انجام تحلیل‌های کمی و کیفی از مجموعه اطلاعات ذخیره شده طبق درخواست مشترک.
- * تهیه راهنمای رسانه‌ها و روابط عمومی‌ها به‌عنوان یک کتاب مرجع مورد استفاده روابط عمومی‌ها.
- * تهیه و ارسال اطلاعیه‌های مطبوعاتی (Press Releases) برای رسانه‌های مورد درخواست مشترک و ارائه خدمات مشاوره‌ای در این زمینه.
- * انجام بررسی‌های تحلیل محتوی طبق سفارش مشترک.
- * انجام بررسی‌های رقابتی - مقایسه

اطلاعات درج شده یا پخش شده از رسانه‌ها درباره فعالیت نهادها یا شرکت‌های رقیب. انجام تحلیل‌های کمی و کیفی روی پیامهای بازرگانی چاپ شده و یا پخش شده به صورت تطبیقی. ارائه خدمات ترجمه، هم برای خلاصه اخبار و مقالات و هم برای متن کامل آن‌ها.

ارائه اطلاعات روزانه در مورد وضعیت رسانه‌ها (تغییرات پرسنلی، تأسیس شرکت‌های جدید، ادغام‌ها، خرید و فروش سهام، تمهیدات جدید و...).

ارائه اطلاعات روزانه در مورد وضعیت روابط عمومی‌ها (مشابه رسانه‌ها).

ارائه اطلاعات به صورت چکیده، خلاصه یا متن کامل.

تفاوت عمل شرکت‌های آمریکایی و اروپایی

شرکت‌های بریده جراید آمریکایی به طور عمده محور تمرکز فعالیت‌هایشان آمریکای شمالی (ایالات متحده - کانادا) و برخی کشورهای آمریکای جنوبی از قبیل مکزیک است.

به عنوان مثال، یکی از شرکت‌ها به نام Burrelle's دارای یک دفتر مرکزی در «نیوجرسی» است و در ۱۱ شهر دیگر آمریکا نیز شعبه دارد.^{۱۸} در مقابل شرکت‌های اروپایی، محور تمرکز فعالیت‌هایشان پنج قاره دنیا است. در این زمینه، به عنوان نمونه، یک شرکت اروپایی مستقر در لندن به نام Durrants خدمات بریده جراید برای مطبوعات، رادیو تلویزیون و اینترنت را برای حدود یکصد کشور جهان، از جمله ایران، با ترجمه، ارائه می‌کند.

نحوه محاسبه هزینه‌ها

نحوه محاسبه هزینه‌ها از طرف

شرکت‌های بریده جراید به این ترتیب است که یک حق سرویس ثابت برای تهیه بریده جراید مطالبه می‌کنند و به ازای هر صفحه بریده جراید و نیز به ازای هر واژه‌ای که جستجو می‌شود، نیز هزینه‌هایی را می‌گیرند.

محاسبه گزیده اطلاعات برنامه‌های رادیو و تلویزیون با حفظ حق سرویس ثابت، براساس دقیقه انجام می‌شود و محاسبه اطلاعات اینترنت نیز با حفظ حق سرویس ثابت و حق جستجوی واژه، بر پایه هر برگ اطلاعات تهیه شده صورت می‌گیرد. در این زمینه، به عنوان مثال شرکت Durrants برای ارائه بریده جراید به ایران، ۲۰۰ پوند در ماه «حق سرویس» یا «حق مطالعه» ثابت طلب می‌کند و تا سه واژه جستجو معانی

شرکت‌های بریده جراید در همین راستا، با کمک نرم‌افزارهای خاصی، متن برنامه‌های ارسالی از فرستنده تلویزیونی را به صورت خواندن توسط کامپیوتر و فایل‌های اطلاعاتی ویژه قابل جستجو در می‌آورند. به این ترتیب، برحسب کلید واژه، همه اطلاعات ذخیره شده، قابل پیگرد خواهند بود.

اطلاعات بریده جراید را از طریق اینترنت فقط برای کشورهای فرانسه، هلند، پرتغال، اسپانیا و سوئیس ارائه می‌دهد و برای دو کشور سوئد و فنلاند غیر از پست معمولی از راه دیگری نمی‌فرستد.^{۱۹}

نحوه مطالعه مطبوعات و استخراج اطلاعات از تلویزیون

شرکت‌های اروپایی، محور تمرکز

فعالیت‌هایشان پنج قاره دنیا است. در این

زمینه، به عنوان نمونه، یک شرکت اروپایی

مستقر در لندن به نام Durrants خدمات بریده

جراید برای مطبوعات، رادیو تلویزیون و

اینترنت را برای حدود یکصد کشور جهان، از

جمله ایران، با ترجمه، ارائه می‌کند.

شرکت‌های بریده جراید غالباً خواندن روزنامه‌ها و نشریات را با هر دو روش کامپیوتری و دستی انجام می‌دهند تا به قول خودشان مطمئن شوند، مطلبی از قلم نمی‌افتد.

روش کامپیوتری که در این زمینه به کار گرفته می‌شود، بر مبنای استفاده از سیستم Optical Character Recognition که اصطلاحاً به OCR

معروف است، قرار دارد.

استخراج اطلاعات از تلویزیون نیز دو روش سنتی و جدید دارد. در روش سنتی، باید فردی روبه‌روی تلویزیون می‌نشست و به تماشای برنامه می‌پرداخت و همزمان از مطلب ارائه

است اما به ازای هر واژه اضافه پنج پوند و برای هر برگ بریده جراید نیز ۲/۵۰ پوند می‌خواهند.

البته مبلغ فوق صرفاً برای زمانی است که اطلاعات به زبان اصلی باشد و با پست ارسال شود. چنانچه مشترک تقاضا کند تا اطلاعات ترجمه و یا ارسال آن با فکس باشد، در آن صورت هزینه‌های اضافی باید پرداخت شود.

همچنین در اکثر مواقع، اطلاعات در قالب خلاصه مقاله است که طلب متن کامل آنها مستلزم پرداخت هزینه‌های باز هم افزونتری است.

نکته جالب آنجاست که این شرکت به سبب ممانعت‌های قانونی

شده به صورت خلاصه یادداشت برمی‌داشت. آنگاه خلاصه‌های تهیه شده که تمامی نکات مهم و مفید موضوع را در بر می‌گرفت، در کامپیوتر ذخیره می‌شد که برحسب کلید واژه قابل استخراج بود.

این کار اصطلاحاً Logging نامیده می‌شود و کسانی که این کار را انجام می‌دهند به Loggers شهرت دارند.

در روش جدید که ۳-۴ سال بیشتر از عمر آن نمی‌گذرد، کنترل کنندگان برنامه‌های تلویزیونی براساس تکنولوژی که شبکه‌های تلویزیونی برای استفاده از برنامه‌ها توسط ناشنویان، به کار می‌گیرند، عمل می‌کنند.

در چارچوب این تکنولوژی جدید، ناشنویان می‌توانند با افزودن سیستمی در گیرنده‌های خود، هر زمان که نیاز به تماشای تلویزیون داشتند، تکه‌ای را فشار دهند، آنگاه متن برنامه به صورت زیرنویس روی صفحه تلویزیون ظاهر می‌شود.

شرکت‌های بریده جراید در همین راستا، با کمک نرم‌افزارهای خاصی، متن برنامه‌های ارسالی از فرستنده تلویزیونی را به صورت خواندن توسط کامپیوتر و فایل‌های اطلاعاتی ویژه قابل جستجو در می‌آورند.

به این ترتیب، برحسب کلید واژه، همه اطلاعات ذخیره شده، قابل پیگرد خواهند بود.

ناگفته نماند، به طور معمول و در اکثر مواقع، نیاز مشترکان به برنامه‌های خبر و مصاحبه‌های

شرکتی کوچک از یک گروه بزرگ رسانه‌ای

بسیاری از شرکت‌های بریده جراید بین‌المللی خود صرفاً شرکت کوچکی از یک گروه بزرگ هستند که در ابعاد گوناگون رسانه‌ای فعالیت می‌کنند.

به عنوان مثال یک شرکت آمریکایی به نام Bacon's Information INC جزء کوچکی از گروه بزرگ Primedia به‌شمار می‌رود که مالک ۲۰۰ شرکت تجاری رسانه‌ای با ۷۰۰۰ نیروی انسانی است و تولیدات آن در سال ۱۹۹۸، یک و نیم میلیارد دلار فروش داشت.^{۲۱} یا شرکتی به‌نام BMC News در انگلستان، جزئی از گروه رسانه‌ای Xtreme به‌شمار می‌رود که دارای بزرگترین آرشیو تبلیغات تلویزیونی و مطبوعاتی دنیا است و آرشیو تبلیغات تلویزیونی آن، هر ماه بیش از ۷۰۰۰ قلم از بیش از ۵۰ کشور جهان، اضافه می‌شود.^{۲۲}

ساعت تحویل کار

هریک از شرکت‌های بریده جراید در قراردادهای خود، ساعت خاصی را برای تحویل کار به‌مشترکان در نظر می‌گیرند که از ۲ بامداد تا ۱۰ بامداد برای بریده جراید همان روز متناسب با حجم و نوع کار متفاوت است. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که هیچ‌یک از شرکت‌ها، کار را دیرتر از ۱۰ صبح تحویل نمی‌دهند.

اصلاً بسیاری از فعالیت‌های شرکت‌های یاد شده شبانه‌روزی و ۷ روز در هفته است.

فهرست رسانه‌ها

هریک از شرکت‌های بریده جراید، فهرستی از رسانه‌هایی را که کنترل می‌کنند تحت عنوان Media List به مشتریان خود ارائه می‌دهند تا آن‌ها از میان آن لیست، به‌گزینش بریده جرایدی که در نظر دارند، تهیه کنند، بپردازند.

در مورد مطبوعات، این لیست نه تنها روزنامه‌های یومیه و هفته‌نامه‌ها، بلکه بسیاری نشریات تخصصی را هم در بر می‌گیرد.

هریک از شرکت‌های یاد شده در بروشورهای تبلیغاتی خود، معتقدند که لیست آن‌ها کاملترین است، ضمن

آنها را هم تهیه کنند.

در کنار این فعالیت بسیاری از شرکت‌های بریده جراید به‌عنوان یک فعالیت جنبی، اقدام به تهیه کتابی با عنوان «راهنمای رسانه‌ها» و «راهنمای روابط عمومی‌ها» می‌کنند که اطلاعات ارائه شده در آن‌ها با اطلاعات موجود در کتاب‌های راهنمای رسانه‌ها که توسط مجامعی از قبیل «انجمن جهانی روزنامه‌ها» تهیه می‌شود، کاملاً متفاوت است.

تفاوت این کتاب‌ها در آن است که در معرفی هر رسانه اطلاعات کاملی به‌شرح زیر ارائه می‌شود:

نام، آدرس، شماره تلفن، شماره فکس، آدرس پست الکترونیکی، آدرس وب‌سایت نشریه، شماره‌های تلفن فکس سرویس خیر، میزان تیراژ برحسب تأییدیه اداره حسابرسی

برخی از شرکت‌های بریده جراید بین‌المللی خدمات ویژه هم دارند. مثلاً اخبار خاص صنعتی یا اخبار خاص پارلمانی در اختیار مشترکان خود قرار می‌دهند. برخی از این شرکت‌ها هم در مواقع خاص، تیم بحران تشکیل داده و به‌ارائه خدمات لحظه به‌لحظه می‌پردازند.

تیراژ، تواتر انتشار، نام مالک، سال تأسیس نشریه، تعرفه‌های آگهی، نام ناشر و نام همه دبیران گروه‌ها و مدیران، تولیدات خاص دیگر و امثالهم اضافه می‌شود. به‌طور معمول کتاب‌های مورد بحث در قالب ویرایش‌های الکترونیک و قابل بازیافت در شبکه‌های کامپیوتری نیز ارائه می‌شوند.^{۲۳}

بد نیست به‌این نکته هم اشاره شود، که برخی شرکت‌ها نظیر BMC News انگلستان تا پیش از ۲۵۰ کانال رادیویی و تلویزیونی^{۲۴} در آن کشور و Romeike تا ۴۵۰۰ نشریه در آن

آنکه این راه انتخاب را برای مشترکان باز می‌گذارند، تا چنانچه رسانه‌های خاصی را مدنظر قرار دارند و نام آن‌ها در لیست ارائه شده نیست، آن نام‌ها را در لیست خود افزوده و بریده جراید

هریک از شرکت‌های یاد شده در بروشورهای تبلیغاتی خود، معتقدند که لیست آن‌ها کاملترین است، ضمن آنکه این راه انتخاب را برای مشترکان باز می‌گذارند، تا چنانچه رسانه‌های خاصی را مدنظر قرار دارند و نام آن‌ها در لیست ارائه شده نیست، آن نام‌ها را در لیست خود افزوده و بریده جراید آنها را هم تهیه کنند.

کشور و ۵۰۰۰۰ نشریه در ۷۵ کشور جهان را به‌طور مرتب کنترل می‌کنند.^{۲۵}

خدمات ویژه

برخی از شرکت‌های بریده جراید بین‌المللی خدمات ویژه هم دارند. مثلاً اخبار خاص صنعتی یا اخبار خاص پارلمانی در اختیار مشترکان خود قرار می‌دهند. برخی از این شرکت‌ها هم در مواقع خاص، تیم بحران تشکیل داده و به‌ارائه خدمات لحظه به‌لحظه می‌پردازند.

نکته دیگر آنکه این شرکت‌ها برای پرسنل جدید خود، دوره آموزشی ویژه‌ای می‌گذارند. به‌عنوان نمونه Romeike برای این گروه از پرسنل خود شش ماه دوره آموزشی فشرده می‌گذارد.^{۲۶}

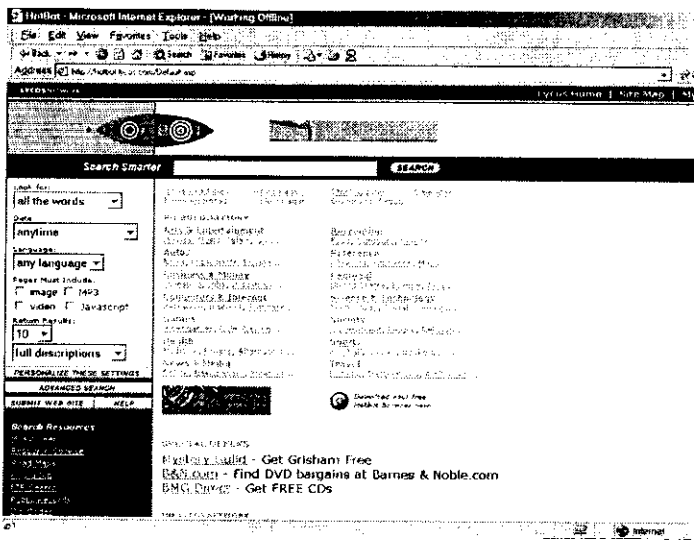
صنعت بریده جراید در ایران

بریده جراید در ایران، همانگونه که در بخش تاریخچه اشاره شد، تنها توسط یک شرکت انجام می‌شود.

شیوه کار در بریده جراید ایران به‌طور عمده متکی بر سیستم‌های دستی و سنتی است و گرچه در شرکت «شما و مطبوعات» چند کامپیوتر وجود دارد اما به‌گفته مدیرعامل آن در آنجا از کامپیوتر فقط به‌عنوان ماشین تایپ استفاده می‌شود.

کار بریده جراید در ایران به‌روز نیست و به‌طور معمول خبرهای هر روز، روز بعد در اختیار مشترکان قرار می‌گیرد. البته بدیهی است که بریده جراید در ایران مختص مطبوعات بوده و گزیده اطلاعات رادیو، تلویزیون و اینترنت در ردیف رویاهایی به‌شمار می‌رود که دستیابی به‌آن‌ها به‌این زودی امکان‌پذیر نخواهد بود.

شرکت «شما و مطبوعات» در اوج فعالیت‌های خود پس از انقلاب ۷۲، پرسنل داشت که اینک به‌نظر می‌رسد کاهش قابل ملاحظه‌ای پیدا کرده

مؤسسه «شما و مطبوعات» امیدوار است بتواند با برنامه‌ریزی جدید فعالیت خود را از پایان شهریور ۱۳۸۰ دوباره آغاز کند.^{۲۷}

نرم افزارهای عمومی

نباید این حقیقت را از یاد برد که شرکت‌های بریده جراید، هر یک مجموعه‌ای نرم افزارهای اختصاصی خود ساخته و یا عمومی برای انجام کار خود استفاده می‌کنند.

در همین راستا، صرف نظر از نرم افزارهای اختصاصی خود ساخته، شمار زیادی نرم‌افزار و یا وب سایت وجود دارند که بخشی از کارهای بریده جراید می‌تواند با کمک آنها انجام شود.

در مورد استفاده از سیستم‌های پیشرفته کامپیوتری، نظیر اسکنرها در بریده جراید به‌گفته مدیر عامل مؤسسه «شما و مطبوعات» مؤسسه وی، زمانی در مقیاس محدود برخی از این سیستمها را مورد استفاده قرار داد اما مورد پذیرش مشترکان واقع نشد و به‌ناچار کنار گذاشته شد.

پارهای از نرم‌افزارها و وب سایت‌های مورد بحث به‌شرح زیر هستند:

* CLIPTRACK با استفاده از این نرم‌افزار، امکان تحلیل کمی بازتاب اخبار و گزارشهای مطبوعاتی در موارد خاص، فراهم خواهد بود.

MULTICHANNEL AUDIENCE ACCUMULATOR PROGRAM این نرم‌افزار که براساس سیستم عامل Excel عمل می‌کند به‌گزیده نوار تهیه شده از برنامه‌های تلویزیونی

شد، زیرا افزایش هزینه‌ها کار را آنجا رسانیده است که فعالیت شرکت ر ارائه بریده جراید از فروردین ۱۳۸۰ حالت توقف درآمده است.

این شرکت در اسفندماه ۷۹ برای حدود ۳۰۰ مشترک خود، به‌ازای هر مشترک ۲۵۰۰۰۰ ریال مطالبه می‌کرد که این مبلغ تمام هزینه‌ای بود که دریافت می‌شد و در ازای آن همه روزنامه‌های یومی به‌انضمام شماری شریات هفتگی مورد بررسی قرار می‌گرفتند.

اما از فروردین ۱۳۸۰، شرکت گزیر شد، هزینه اشتراک را به‌دو برابر، یعنی ۵۰۰۰۰ ریال بابت شش ماه که در نتیجه شمار مشترکان تا ۲۰ درصد کمتر گاهش یافت و شرکت ناگزیر به‌توقف فعالیت خود شد.

با این حال مؤسسه «شما و مطبوعات» با دریافت ۱۲۰۰۰۰ ریال برای شش ماه بریده جراید مربوط به آگهی‌های مناقصه و مزایده را ارائه می‌دهد.

نحوه ارائه نیز به‌این ترتیب است که کل آگهی‌های روزانه مناقصه و مزایده در برگ‌های خاصی تایپ و سپس با ماشین پلی‌کپی تکثیر و برای مشترکان ارسال می‌شود.

در مورد استفاده از سیستم‌های پیشرفته کامپیوتری، نظیر اسکنرها در بریده جراید به‌گفته مدیر عامل مؤسسه «شما و مطبوعات» مؤسسه وی، زمانی در مقیاس محدود برخی از این سیستمها را مورد استفاده قرار داد اما مورد پذیرش مشترکان واقع نشد و به‌ناچار کنار گذاشته شد.

نکته جالب آنجاست که مشترکان بریده جراید در ایران را افزون بر شخصیتهای حقوقی، شماری کم از افراد نیز تشکیل می‌دادند. از جمله یک استاد فرش، اخبار مربوط به‌فرش را دریافت می‌کرد و یک فرد علاقه‌مند به‌کوهنوردی، اطلاعات آن ورزش را می‌گرفت.

ارزش افزوده دارد، کار نظرسنجی از مخاطبان همراه با تحلیل کمی ارائه می‌دهد.^{۲۸}

ارزش افزوده دارد، کار نظرسنجی از مخاطبان همراه با تحلیل کمی ارائه می‌دهد.^{۲۸}

* SNAP STREAM نرم افزاری که امکان ذخیره برنامه‌های دلخواه تلویزیونی را روی PVS فراهم می‌کند.^{۲۹}

* www.findarticles.com امکان جستجوی مقاله در میان بیش از ۳۰۰ مجله.^{۳۰}

* www.facsnet.org وب سایتی که با همکاری مؤسسات بزرگ خبری آمریکا مانند شیکاگو تریبون، COX.CNN، دالاس مورنینگ نیوز، دیترویت نیوز، لوس آنجلس تایمز، NBC و... راه اندازی شده و خبرهای روز را ارائه می‌دهد.^{۳۱}

* http:// davlar.klasnoder.ru/bin/cdmad 241.exe این برنامه آلبوم تصاویر دلخواه را قابل انتشار روی اینترنت می‌کند.^{۳۲}

* www.bloomberg.com خبرهای روزانه در مورد دنیای تکنولوژی، اقتصاد و بازرگانی را ارائه می‌دهد.^{۳۳}

* www.ircpalsics.org اطلاعات مربوط به‌نشريات فعال در عرصه سیاست جهان.^{۳۴}

* http://ixqulick.com

* www.metaeur.eka.com هر دو این سایت‌ها، ابر موتور کاوش با پوشش جامع و امکانات جستجوی مناسب هستند.

* http://my.emall.address.is

آبرموتور کاوش برای پیدا کردن نشانی پست الکترونیکی اشخاص

* www.liszt.com

راهنمای الکترونیکی به‌فهرست های پستی در وب

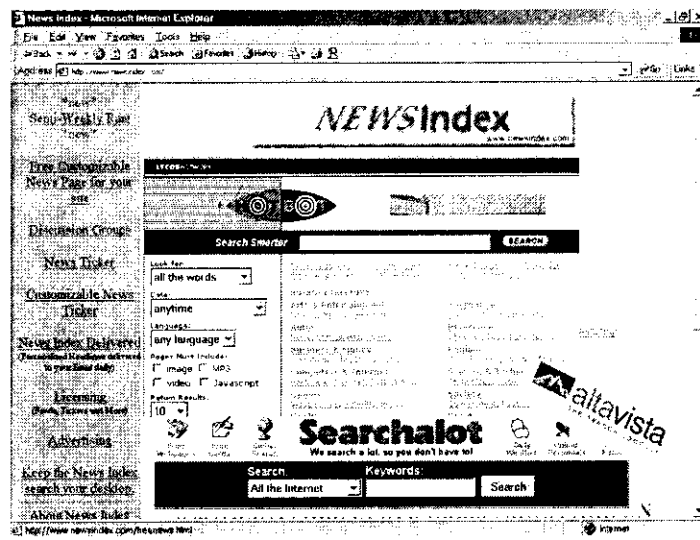
* www.searchengines.com

راهنمای جامع برای دسترسی به‌موتورهای کاوش وب

* www.ditto.com

موتور کاوش برای ارزیابی تصاویر در شبکه جهانی وب

* www.searchenginewatch.com

تلفن، انرژی، ارزی و پولی، انجمن شهر و شهرداری، نیروی انتظامی. * موضوعات کلان مملکتی و جهانی همراه با رویدادهای مهم خبری روز.

* موضوع فعالیت انجمن‌ها، شوراهای تخصصی و تشکلهای صنفی داخلی و بین‌المللی که سازمان در آن عضویت دارد.

* موضوع تغییرات در رسانه‌های همگانی و روابط عمومی‌ها.

* موضوع تغییرات در سطوح وزیران، معاونان وزارتخانه‌ها و مدیران کل و مشاوران.

* تازه‌های علوم و فنون.

* آمارهای کلی پیرامون موضوع فعالیت سازمان در سطح ملی و بین‌المللی.

* گزارش‌گردهم‌آبی‌های تخصصی.

* پیش‌بینی وضع هوا.

* تغییرات ترافیک و تلفن.

* اطلاعات مربوط به تغییرات در وضعیت مکان‌های تفریحی و سیاحتی.

* تازه‌های گردشگری در سطح ملی و بین‌المللی.

* اطلاعات مربوط به برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی.

* اطلاعات مربوط به سفر بالاترین مقامهای کشور.

* اطلاعات آموزشی دگرگونی در نظام تحصیلی.

* اطلاعات پیرامون بیماریهای روز که اپیدمی می‌شوند.

* موضوع فعالیت سازمان.

* موضوع فعالیت‌های جنسی بالاترین مقام اجرایی سازمان.

* موضوع علاقه یا علاقه‌های خاص بالاترین مقام اجرایی سازمان.

* موضوع فعالیت مشابه سازمان در سازمانهای رقیب اعم از داخلی یا بین‌المللی.

* موضوع فعالیت‌های عمومی که هر سازمانی با آن سر و کار دارد.

* فعالیت‌هایی از قبیل قوانین بانکی، بیمه، صادرات و واردات، استخدامی، مالیاتی، آب، برق،

جراید تنها به‌عنوان یکی از تکنیک‌های روابط عمومی، امروز خود صنعت مستقلی را تشکیل می‌دهد که یکی از کاربردهای آن در خدمت روابط عمومی‌ها است.

در همین راستا، چنانچه نهاد یا مؤسسه‌ای بخواهد از بخش اعظم ظرفیت‌های قابل بازیافت بریده جراید استفاده کند، باید خود به‌تدوین استراتژی آن پرداخته و کار اجرایی را به‌شرکتی واگذار کند که در این زمینه فعالیت دارد.

بزرگترین اشتباه یک واحد روابط عمومی آن است که بخواهد خود به‌کار تهیه بریده جراید بپردازد.

در همین زمینه و در بُعد تدوین استراتژی باید به‌نکات زیر توجه کرد:

۱. مهمترین اصل استفاده از بریده جراید آن است که بتوان بیشترین، دقیقترین و جدیدترین اطلاعات را در سریعترین زمان ممکن ارائه داد. بنابراین یکی از محورهای کلیدی، توجه به‌چگونگی ذخیره‌سازی و بازیافت اطلاعات است.

۲. یکی دیگر از محورهای کلیدی کار بریده جراید، تصمیم‌گیری پیرامون موضوعاتی است که بریده جراید آنها باید تهیه شود. به‌عنوان یک الگوی پیشنهادی، زمینه‌های زیر می‌تواند مورد بررسی قرار گیرند:

* موضوع فعالیت سازمان.

* موضوع علاقه یا علاقه‌های خاص بالاترین مقام اجرایی سازمان.

* موضوع فعالیت مشابه سازمان در سازمانهای رقیب اعم از داخلی یا بین‌المللی.

* موضوع فعالیت‌های عمومی که هر سازمانی با آن سر و کار دارد.

* فعالیت‌هایی از قبیل قوانین بانکی، بیمه، صادرات و واردات، استخدامی، مالیاتی، آب، برق،

مربوط به‌گزیده تصویر به کامپیوتر و تهیه تحلیل کمی از آن‌ها.

* NEWS TRACK
نرم‌افزاری مربوط به طبقه‌بندی اطلاعات تماس‌های رسانه‌ای.

* PR WORK
نرم‌افزاری مشابه با ۷۷ اما برای کامپیوترهای سیستم مکینتاش

* TARGETER
نرم‌افزاری مشابه Newstrack با قابلیت اتصال به شبکه و چاپ روی برجسب.

* VU/TEXT
دسترسی به بیش از ۲۰۰ روزنامه و سایر نشریات ادواری در آمریکا از سال ۱۹۸۵ به‌این طرف و نیز دسترسی به آرشیو خبرگزاری‌های نظیر آسوشیئتدپرس.^{۳۷}

* www.persialink.net
روزنامه‌های منتشر شده به‌زبان فارسی.^{۳۸}

* www.irna.com
وب سایت خبرگزاری جمهوری اسلامی با ارائه اخبار رایگان، پیوند با خبرگزاریهای بین‌المللی و نمایش صفحات اول روزنامه‌های چاپ تهران.

روابط عمومی و چگونگی بهره‌برداری از بریده جراید
همانگونه که تشریح شد، بریده

* www.adventive.com / subscribe.html

* www.Search Engineguide.com /newsletters.html

* www.researchbuzz.com

* www.internetnews.com

پنج خبرنامه رایگان در مورد موتورهای کاوش وب

* www.google.com

بزرگترین موتور کاوش با پوشش یک میلیارد صفحه وب^{۳۵}

* http://7am.com

اخبار و سایتهای خبری

* http://www.refdesk.com

روزنامه بین‌المللی

* www.news.com (cnet)

آخرین تکنولوژیهای خبری، اخبار روز

* http://www.newsindex.com

فهرستی از آخرین اخبار منتشر شده در وب

* http://pppp.net / links/news

مجموعه ارزشمندی از سایتهای خبری^{۳۶}

* NIELSEN SYSTEM SIGMA

نرم‌افزاری برای ورود به‌داده‌های

ضرورت خلاصه‌نویسی و نحوه انجام آن

از آنجا که حجم عظیمی از اطلاعات باید ارائه شود، بنابراین نمی‌توان انتظار داشت تا همه اطلاعات را به‌همان صورت اولیه ارائه داد. بنابراین باید به‌نکات زیر توجه کرد:

* خلاصه‌ای حداکثر در سه سطر

چنانچه در مورد اهمیت بریده جراید و نقش تعاملی آن در فرآیند توسعه پایدار در چارچوب توجه به ارزش‌های افزوده آن و ورود به قلمرو ارتباطات استراتژیک تفکری صورت گیرد، دنیایی بسیار جدید پیش روی نقش این صنعت در شکل‌گیری توسعه مورد بحث، گشوده می‌شود.

* بریده جراید فقط دربرگیرنده اطلاعات رسانه‌های عمومی و رسمی نیست، بلکه گزیده بولتن‌ها، نشریات درون سازمانی، اطلاعیه‌های مطبوعاتی سازمان رقیب و نیز فرستنده‌های رادیو - تلویزیونی کابلی و زیرزمینی همراه با گستره‌ای از وبسایت‌ها و سایر سرویس‌های اینترنت را هم در خود می‌گنجاند.

برنامه‌ریزی، مالی و اداری برای تهیه گزارش عملکردهای کلی. تسهیل وظایف پاسخگویی سازمان. استنتاج آمار و نمودار از بطن اطلاعات. گشودن یک چشم انداز گسترده برای عالی‌ترین مقام اجرایی از جهت اشراف بر موضوعات بین‌المللی حوزه کاری و افزایش اطلاعات عمومی با امید به کاربرد در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی های کلان سازمان.

* کمک مؤثر به واحد بازرگانی و تدارکات از لحاظ ارائه اطلاعات مربوط به آگهی‌های مناقصه و مزایده و خرید و فروش ملزومات. * کمک مؤثر به امور اداری در زمینه‌های استخدام نیروی انسانی، ارزیابی نهادها یا شرکت‌های رقیب از این حیث.

* کمک مؤثر به امور مالی از لحاظ سرعت بخشیدن به آگاهی از مفاد بخشنامه‌های پولی، بانکی، گمرکی و...

* کمک مؤثر به امور پیگیری بالاترین مقام اجرایی.

* ارائه اطلاعات عمومی به سطوح گوناگون کارکنان.

* ارائه اطلاعات تخصصی به سطوح کارکنان به منظور افزایش راندمان کاری.^{۳۹}

نقش بریده جراید در دوسویه‌سازی جریان یک سوبه اطلاعات و اخبار بین‌المللی

عصر جهانی شدن و ارتباطات منحصر به ارسال اطلاعات از سوی شمال به جنوب نیست بلکه چنانچه جنوب از توانایی علمی لازم برخوردار باشد، می‌تواند اطلاعات خود را برای شمال بفرستد.

یکی از دلایلی که همواره از سوی شمال برای استفاده نکردن از

مقام اجرایی می‌رود، یک نسخه در آرشیو روابط عمومی برحسب طبقه‌بندی دبویی یا کنگره (چنانچه سیستم دستی باشد) آرشیو می‌شود و نسخه سوم برای

به سبک Modular از هر خبر، مقاله، گزارش و امثالهم با ذکر کلید واژه‌ها روی فرم خاصی تهیه می‌شود.

ماهیت بسیاری از اطلاعات پیشنهادی در بالا از قبیل، اطلاعات کلان مملکتی، وضعیت آب و هوا، تغییرات ترافیک و تلفن و... به گونه‌ای است که فقط یک سطر به عنوان خلاصه از آنها کفایت می‌کند.

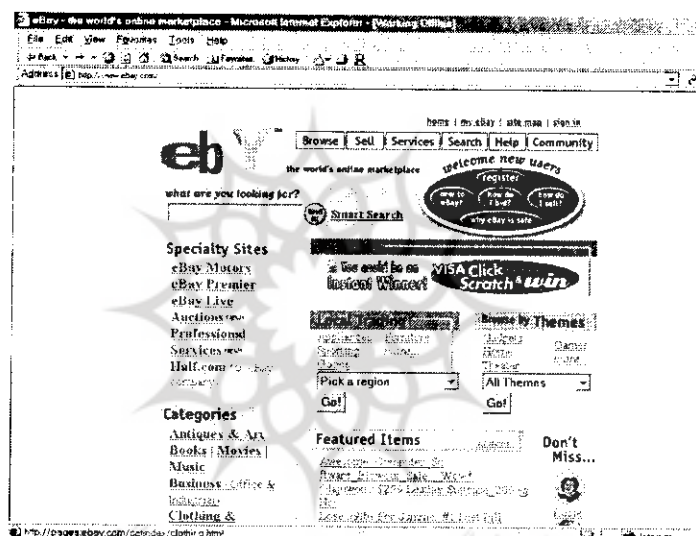
در هر فرم، نام، آدرس، تلفن، فکس، پست الکترونیک، وبسایت رسانه همراه یا نام مدیر و سردبیر و خبرنگار با ذکر تلفن‌های منزل و تلفن‌های موبایل آن‌ها و صفحه رسانه چاپی یا ساعت پخش رسانه الکترونیک درج می‌شود. در مورد برنامه‌های رادیو - تلویزیونی نام کارگردان، تهیه کننده و نام یا شماره شبکه مصداق پیدا می‌کند.

هر برگ خلاصه خبر، نمایه‌سازی شده و دست کم سه نمایه، عنوان اصلی، عنوان موضوعی (که می‌تواند جنبه استنباطی داشته باشد) و نمایه کلید واژه‌ها برای آن درست می‌شود.

اصل خبر خلاصه نشده، کدبندی و کد مورد نظر روی برگ خلاصه ثبت می‌شود.

فرم‌های خلاصه اخبار تکمیل شده دست کم در سه نسخه تکثیر می‌شوند. یک نسخه برای بالاترین

موارد اهمیت بریده جراید چنانچه در مورد اهمیت بریده جراید و نقش تعاملی آن در فرآیند توسعه پایدار در چارچوب توجه به ارزش‌های افزوده آن و ورود به قلمرو

ارتباطات استراتژیک تفکری صورت گیرد، دنیایی بسیار جدید پیش روی نقش این صنعت در شکل‌گیری توسعه مورد بحث، گشوده می‌شود. از این دیدگاه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

* اطلاع‌رسانی به بالاترین مقام اجرایی.

* اطلاع‌رسانی به رسانه‌ها، پژوهشگران و مراجعان متفرقه.

* تشکیل یک بانک اطلاعاتی منظم، به‌روز، فعال با قابلیت استخراج سریع و دقیق اطلاعات.

* کمک به واحدهایی از قبیل طرح و

نصب در تابلو اعلانات مرکزی می‌رود.

نسخه سوم در پایان ساعت کاری روزانه یا شروع ساعت کاری روز بعد که نوبت تعویض بریده جراید می‌رسد، به کتابخانه فرستاده می‌شود.

* بریده جراید، فقط شامل خبر و آن هم در مورد ایران، فقط به زبان فارسی نیست بلکه موضوعات پیشنهادی چه در قالب خبر، مقاله، گزارش، مصاحبه و به‌هر زبانی (که امکان ترجمه وجود داشته باشد) باید تهیه شوند.

خبرهای جنوب مطرح می‌شود، آگاهی نداشتن از چند و چون دقیق رویدادها و پایین بودن کیفیت تنظیم و ارائه اخبار جنوب است.

گسترش ارتباطات جهانی در قالب ظهور شبکه‌های اطلاع‌رسانی متعدد، انواع و اقسام مطبوعات الکترونیک و ده‌ها شبکه ماهواره‌ای تلویزیونی و رادیویی که در آینده با گسترش تمامی این امکانات به تلفن‌های همراه، باز هم افق جدیدتری پدیدار می‌شود، نیاز به داشتن اطلاعات برای برنامه‌سازی یا جای به‌حد انفجار آمیزی مطرح خواهد بود.

در این نیاز که البته کم و بیش، از گذشته هم وجود داشته و امروز بیشتر به چشم می‌خورد، کشورهای جنوب به‌شرط برخورداری از یک شم خبری بین‌المللی قوی و تسلط بر فن نگارش خبر و گزارش در استانداردهای پذیرفته شده بین‌المللی می‌توانند، سهم عمده‌ای از نیاز را برآورده سازند. اقدامی که «بریده جراید» و بهره‌برداری مؤثر از آن، ایفاگر نقش اصلی است.

صرف نظر از موضوعات سیاسی که به دلیل چالش‌های سیاسی موجود کشورهای جنوب نمی‌توانند متناسب با استانداردهای بین‌المللی عمل کنند در سایر زمینه‌ها از قبیل علوم و فنون، ورزش، مسائل اجتماعی و موضوعات اقتصادی این امکان وجود دارد که بتوان اخبار جنوب را در محیط بین‌الملل در سطح گسترده‌ی انتشار داد.

امروز چالش‌هایی که در عرصه محیط زیست و مسائل جمعیتی همه جهان با آن روبه‌رو است، در کانون توجه جهانیان قرار دارد، زیرا حل چالش‌های یاد شده منوط به همکاری همه جانبه بین‌المللی است.

از همین‌رو به‌عنوان یک نمونه، گردآوری اخبار و گزارش‌های رسانه‌ها در قالب بریده جراید، پیرامون

موضوعات یاد شده، ترجمه، طبقه‌بندی و آرشیو آن‌ها می‌تواند نقش مؤثری در دوسویه - سازی جریان یک سویه اطلاعات و اخبار بین‌المللی ایفا کند.

البته در این زمینه، هم خود اخبار و ترجمه آن‌ها مفید خواهد بود و هم تهیه گزارش‌های تحقیقی یا مستند بر پایه مجموعه اطلاعات گردآوری شده. راه تحقق امکان یاد شده نیز، ارسال مطلب برای نشریات تخصصی بین‌المللی پیرامون حوزه تخصصی، به‌صورت رسانه‌های همگانی بین‌المللی و هم نشریات درون سازمانی سازمان‌های بین‌المللی مرتبط به‌صورت رسانه‌های گروهی است.

تهیه برنامه رادیویی یا تلویزیونی

خارجی می‌شود. آنچه در سطوح دولتی رسم معمول چنین برنامه‌هایی است، استقبال میزبان از میهمان در فرودگاه، شرکت در یک مصاحبه و دیدار با شماری از مسؤولان عالی‌رتبه را در بر می‌گیرد.

سوی مصاحبه اولیه یا مصاحبه در آخر سفر، بسیاری از دیدارها و برنامه‌های دیگر هم بستگی به اهمیت موضوع انعکاس رسانه‌ای پیدا می‌کند. نکته‌ای که در اینجا مطرح می‌شود، آن است که در این قبیل موارد روابط عمومی‌ها معمولاً کاری جز تشریفات ندارند اما می‌توان با استفاده بهینه از تکنیک بریده جراید و دادن ارزش افزوده به آن، نقشی بسیار مؤثر در بسط و توسعه

گسترش ارتباطات جهانی در قالب ظهور شبکه‌های

اطلاع‌رسانی متعدد، انواع و اقسام مطبوعات

الکترونیک و ده‌ها شبکه ماهواره‌ای تلویزیونی و

رادیویی که در آینده با گسترش تمامی این امکانات به

تلفن‌های همراه، باز هم افق جدیدتری پدیدار می‌شود،

نیاز به داشتن اطلاعات برای برنامه‌سازی یا جای

به‌حد انفجار آمیزی مطرح خواهد بود.

و ارسال خبر و گزارش از طریق سرویس‌های گوناگون اینترنت در همین زمینه، بسیار مؤثر خواهد بود.^{۴۰}

روش کار

به‌این منظور کارهای زیر انجام

بریده جراید و نقش آن در تشریفات بین‌المللی

در سطوح دولتی بسیار اتفاق می‌افتد که مقامی در سطح رئیس کشور یا وزیر میزبان یک همتای خارجی خود می‌شود.

در بخش عمومی و خصوصی هم بسیار رخ می‌دهد که بالاترین مقام اجرایی یک نهاد یا مؤسسه، میزبان رئیس یک نهاد یا یک مؤسسه

می‌شود:

* بازتاب خبری مقام دعوت شده از لحظه اعلام خبر در پیش از ورود به کشور تا لحظه بازگشت در تمام روزنامه‌ها و به‌همه زبان‌ها، همراه با کاست صورت و تصویر خبر گردآوری می‌شود.

* غیر از نشریات انگلیسی زبان و نشریاتی که به‌زبان مادری میهمان (مثلاً عربی) هستند در مورد سایر نشریات مشخصات زیر به‌انگلیسی می‌آید:

- عنوان یا خبرگزارش

- شماره، تاریخ و شماره صفحه (در مورد روزنامه‌ها) و ساعت پخش خبر یا گزارش، نام برنامه، شماره کانال رادیویی یا تلویزیونی و تاریخ پخش (در مورد کاست).

- صبح یا بعدازظهر بودن روزنامه.

- اطلاعات مربوط به تیراژ و نوع مخاطبان (در صورت فراهم بودن اطلاعات).

- آدرس، تلفن، فکس، پست الکترونیکی و وب‌سایت نشریه یا فرستنده رادیویی و یا تلویزیونی.

* اطلاعات ارائه شده از سوی خبرگزاری ملی کشور میزبان یا اطلاعات ارسال شده روی شبکه اینترنت نیز مشابه روش فوق گردآوری و طبقه‌بندی می‌شوند.

* مجموعه بریده جراید یاد شده به‌صورت سیر تاریخی، همراه با عکس‌های اختصاصی که عکاس روابط عمومی برمی‌دارد، در یک

صرف نظر از موضوعات سیاسی که به دلیل

چالش‌های سیاسی موجود کشورهای جنوب

نمی‌توانند متناسب با استانداردهای بین‌المللی عمل

کنند در سایر زمینه‌ها از قبیل علوم و فنون، ورزش،

مسائل اجتماعی و موضوعات اقتصادی این امکان

وجود دارد که بتوان اخبار جنوب را در محیط بین‌الملل

در سطح گسترده‌ی انتشار داد.

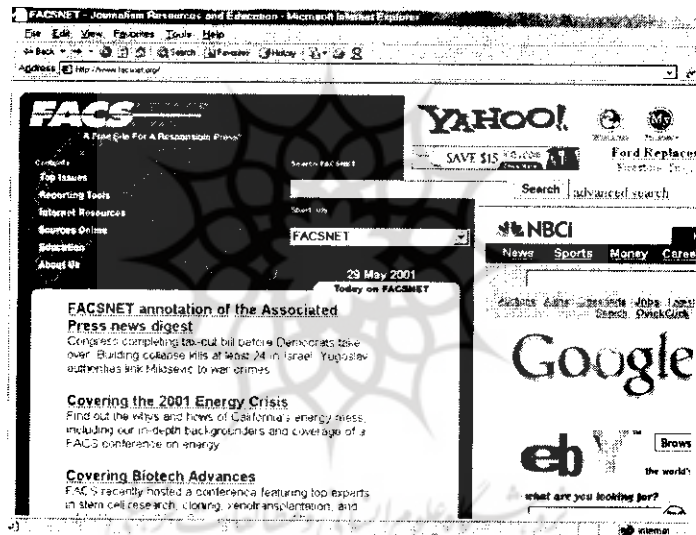
روابط عمومی قرن بیست و یکم به آن حد از تخصص رسیده که نمونه‌های فوق تخصصی آن تشکیل و شروع به کار کرده است. به عنوان مثال شرکت روابط عمومی Robin Cohn and CO. در نیویورک متخصص روابط عمومی در بحران‌ها و مدیریت بحران است

آلبوم زیبا جای داده شده، به عنوان یک هدیه از سوی میزبان به میهمان داده می‌شود * چنین هدیه‌ای نزد میهمان خارجی بسیار ارزشمند خواهد بود، ضمن تجدید خاطره‌ها، روابط دو کشور را نزدیک‌تر می‌کند. * در مورد تبادلات بین‌المللی برای مقام‌های بخش عمومی، خصوصی، چنانچه سطح آن‌ها در حد برگزاری مصاحبه‌های خبری یا انعکاس خبری نباشد، می‌توان اقدام به تهیه خبری مستند توسط خود روابط عمومی کرد که بدون نیاز به ارائه از سوی وسایل ارتباط جمعی، همراه با عکسهای تهیه شده، محتوی آلبوم را تشکیل خواهند داد.

نتیجه و پیش‌بینی آینده

از زمانی که Edward L. Bernays در دهه ۱۹۲۰ تجارت روابط عمومی را به وجود آورده تا به امروز که روابط عمومی در قالب یک صنعت کلی و شماری صنعت دیگر به صورت زیر مجموعه‌های آن صنعت مطرح می‌شود، بشر شاهد تحولاتی گسترده در آن بوده است.^{۴۱} در طول چهار سال اخیر این تحولات، به گونه‌ای سریع بوده که درآمد شرکت‌های روابط عمومی را دو برابر کرده است، ضمن آنکه میانگین بودجه روابط عمومی شرکت‌ها در آمریکا در سال ۲۰۰۰ به شش میلیون دلار می‌رسید که یازدهم در مقایسه با سال ۱۹۹۹، ۲۰ درصد افزایش نشان می‌دهد.^{۴۲}

در این میان در فاصله زوئیه ۱۹۹۹ تا سپتامبر ۲۰۰۰، در سطح آمریکا و بعضاً اروپا، یکصد مورد ادغام و یا در اختیار گرفتن شرکت‌های روابط عمومی توسط شرکت‌های دیگر صورت گرفته و کار را به جایی رسانیده که یک شرکت حقوقی تخصصی به نام Davis and Gilbert در آمریکا ویژه نقل و انتقالات شرکت‌های روابط عمومی، تشکیل شده است.^{۴۳} با چنین چشم‌اندازی، صنایع تخصصی زیر مجموعه روابط عمومی که یا از قدیم بوده‌اند یا برحسب نیاز طی سال‌های اخیر تشکیل شده‌اند، از قابلیت‌های بسیار گسترده در عرصه فعالیت‌های روابط عمومی برخوردار

شده‌اند. یکی از این زیر مجموعه‌ها، صنعت بریده جراید است که از یکصد شرکت روابط عمومی Robin Cohn and CO. در نیویورک متخصص روابط عمومی در بحران‌ها و مدیریت بحران است و بزرگترین شرکت مستقل روابط عمومی دنیا، یعنی Edelman PR که آن شرکت هم در نیویورک قرار داد، دارای گروه مستقلی ویژه روابط عمومی در جریان بحرانها است.^{۴۴} همچنین شرکت روابط عمومی دیگری به نام Gallagher Lazarus and CO. در آمریکا به عنوان یک شرکت روابط عمومی با فوق تخصص وکلای دادگستری عمل می‌کند.^{۴۵}

و پنجاه سال پیش فعالیت می‌کند، یعنی زمانی که IVY LEE بنیان‌گذار روابط عمومی کودکی بیش نبود یا آنکه پا در حیات نگذاشته بود!^{۴۷} متأسفانه اطلاعات دقیقی از تاریخچه بریده جراید و اینکه چرا به وجود آمد در دسترس نیست اما اشاره یک منبع بین‌المللی به این نکته که روزنامه نیویورک تایمز در سال ۱۹۱۴، به خاطر اخبار جنگ اقدام به نمایه‌سازی بولتن‌های بریده جراید خود کرد، می‌تواند حکایت از این نکته داشته باشد که جنگ عامل گسترش و پیشرفت این صنعت بوده است.

در هر حال در عصر حاضر که تکنولوژی اطلاع‌رسانی در دو بعد سخت‌افزاری و نرم‌افزاری همراه با ظهور شبکه اینترنت تسهیلات غیرقابل تصویری را برای بشر فراهم کرده، صنعت بریده جراید را هم از دو بعد کمی و کیفی، تحت تأثیر عمیقی قرار داده است.

به گفته مدیر «انجمن بین‌المللی کنترل کنندگان برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی» طی چهار سال اخیر این صنعت به راستی دگرگون شده به طوری که ضمن افزایش سرعت کار و کمیت و کیفیت کار هم زیاد شده است. ماشین‌های موسوم به OCR که براساس خواندن حروف عمل می‌کنند، این امکان را در اختیار شرکت‌های بریده جراید قرار می‌دهد که افزون بر ذخیره‌سازی و بازیافت اطلاعات، خواندن و رده‌بندی

متأسفانه اطلاعات دقیقی از تاریخچه بریده جراید و اینکه چرا به وجود آمد در دسترس نیست اما اشاره یک منبع بین‌المللی به این نکته که روزنامه نیویورک تایمز در سال ۱۹۱۴، به خاطر اخبار جنگ اقدام به نمایه‌سازی بولتن‌های بریده جراید خود کرد، می‌تواند حکایت از این نکته داشته باشد که جنگ عامل گسترش و پیشرفت این صنعت بوده است.

در کنار پیشرفت‌هایی که در زمینه تجارت بریده جراید به عمل آمده، زمینه‌های مربوط به کاربرد بریده جراید در حوزه‌های گوناگون روابط عمومی هم ابعاد تازه‌ای پیدا کرده است.

اطلاعات را نیز به ماشین‌ها بسپارند. همچنین تکنولوژی که شبکه‌های تلویزیونی برای استفاده ناشنویان از برنامه‌ها ابداع کرده‌اند، به دست اندرکاران بریده جراید این امکان را می‌دهد که گزیده برنامه‌های تلویزیونی مورد نیاز را نیز با استفاده از امکانات ماشینی تهیه کنند.

نکته مهمی که قابل توجه است و به‌ویژه باید در کشور ما روی آن بررسی شود، بهره‌گیری از امکانات یخش خصوصی برای این کار است.

البته مؤسسه «شما و مطبوعات» که متجاوز از نیم قرن پیش در همین زمینه فعالیت می‌کند در کشور ما وجود دارد اما مؤسسه یاد شده به دلایل گوناگونی نتوانست موفق باشد و از فروردین ۱۳۸۰ کار خود را به صورت موقت تعطیل کرد.

دلایل عدم موفقیت مؤسسه یاد شده را می‌توان بهره نگرفتن از شیوه‌های بازاریابی علمی، نداشتن تقدینگی لازم و مهمتر از همه بی‌اطلاع بودن از چند و چون این حرفه در جهان و همگام با پیشرفت‌ها حرکت نکردن دانست.

آنچه که در بالا تشریح شد، به‌خوبی نشان می‌دهد که عصر کارهای اجرایی توسط روابط عمومی‌های دستگاه‌های دولتی و خصوصی سپری شده و آنها صرفاً به‌تدوین استراتژی و نظارت پرداخته، انجام کارهای اجرایی را از طریق عقد قرارداد

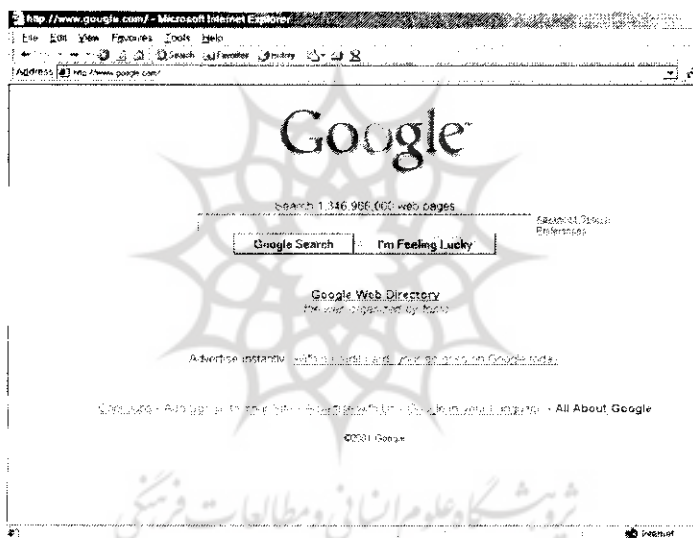
به پیمانکار می‌دهند.

جالب آنجاست که در بسیاری اوقات، پیمانکار اصلی که می‌تواند خود یک شرکت روابط عمومی بزرگ باشد، خود یک سری کارها را به شرکت‌های دیگر به صورت پیمانکاران فرعی واگذار می‌کند.

به عنوان مثال شرکت روابط عمومی Cordiant Group

کرده است. در این مورد امکان ارائه حجم گسترده‌تر اطلاعات با دقت بیشتر و در قالب فرم‌های خلاصه‌نویسی شده، که به منظور استخراج سریع اطلاعات با شیوه‌های علمی ذخیره‌سازی می‌شوند، راه را برای تصمیم‌گیری بر پایه اطلاعات توسط بالاترین مقام اجرایی و با مقامات ارشد، هموارتر می‌کند.

همچنین نقش بریده جراید در دو سویه کردن جریان یک سویه اطلاعات و اخبار بین‌المللی و نیز تشریفات بین‌المللی بیش از گذشته اهمیت می‌یابد. در مورد آینده این صنعت از حیث

Communications که در ژوئیه ۲۰۰۰، شرکت روابط عمومی Lighthouse Global Network را به قیمت ۵۵۰ میلیون دلار خرید و مشتری کلیدی آن نوشابه‌سازی معروف کوکاکولا است، بسیاری از کارهای خود را به پیمانکاران فرعی می‌سپارد.^{۴۸}

در کنار پیشرفت‌هایی که در زمینه تجارت بریده جراید به عمل آمده، زمینه‌های مربوط به کاربرد بریده جراید در حوزه‌های گوناگون روابط عمومی هم ابعاد تازه‌ای پیدا

توجه به پدیده جهانی شدن همانند شرکت‌های مادر که در همه زمینه‌های روابط عمومی فعالیت می‌کنند، شتاب خواهد گرفت.

* «بریده جراید» در زمینه دسترسی و ارائه اطلاعات بولتن‌های داخلی نهادها یا شرکت‌های دولتی و خصوصی، شبکه‌های رادیو و تلویزیونی کابلی و زیرزمینی با توجه به گسترش اینترنت و سرویس‌های وب، E-MAIL، BBS، و CHAT آن شگفتی ساز خواهد بود.

* سوای آنچه که در بالا گفته شد، حتی این امکان که هم اکنون شروع شده، وجود خواهد داشت تا بتوان از شایعات و اخبار غیر رسمی نیز بریده جراید تهیه کرد.^{۴۹}

* گسترش کم و کیف نرم‌افزارها و وبسایت‌هایی که خدمات ترجمه می‌دهند، این پیش‌بینی را پررنگ می‌کند که در آینده بتوان با استفاده از خدمات ماشینی ترجمه، شگفتی‌های بیشتری برای بریده جراید آفرید.^{۵۰}

* همگام با بهینه‌سازی و پیشرفت به عمل آمده در تکنولوژی اطلاع‌رسانی، می‌توان انتظار داشت تا بهای خدمات بریده جراید به نحو چشمگیری کاهش پیدا کند.

چالش پیش‌رو

شک نیست صنعت بریده جراید در آینده از هر دو لحاظ سخت‌افزاری

تجولات کمی و کیفی می‌توان از هم اکنون پیش‌بینی‌هایی داشت: * کار ادغام‌سازی این شرکت‌ها با

شک نیست صنعت بریده جراید در آینده از هر دو لحاظ سخت‌افزاری و نرم‌افزاری توسعه پیدا خواهد کرد. لیکن چالش مهمی نیز پیش رو دارد و آن موضوع «کپی رایت» است.

این موضوع، در آینده بیش از گذشته، توجه دست اندرکاران صنعت یاد شده را به خود معطوف خواهد کرد و می‌توان انتظار داشت که حتی شکوائیه‌های گوناگون در این رابطه به سازمان ملل متحد هم راه پیدا کند.

و نرم‌افزاری توسعه پیدا خواهد کرد. لیکن چالش مهمی نیز پیش رو دارد و آن موضوع «کپی رایت» است. این موضوع، در آینده بیش از گذشته، توجه دست اندرکاران صنعت یاد شده را به خود معطوف خواهد کرد و می‌توان انتظار داشت که حتی شکوایه‌های گوناگون در این رابطه به سازمان ملل متحد هم راه پیدا کند.

افزون بر این واژه Media Intelligence (جاسوسی رسانه‌ای) که

از اواخر دهه ۹۰، برای این صنعت به کار می‌رود، این بیم را ایجاد می‌کند که ممانعت‌های بیشتری در آینده به وجود آید.

قدردانی

تهیه این مقاله در شرایطی فراهم شد که نهادها و اشخاص گوناگونی امکانات انجام آن را فراهم کردند و اگر نبود، قطعاً قادر به تهیه آن نمی‌شدم. وظیفه خود می‌دانم از همه آنهایی که نامشان می‌آید، سپاسگزاری کنم.

۱. شرکت تولیدی و صنعتی آبگینه.
 ۲. حوزه وزارتی و روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
 ۳. مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران - سرکار خانم هاله آقایی.
 ۴. مؤسسه «شما و مطبوعات»، جناب آقای مسعود رنجبر.
 ۵. جناب آقای دکتر حسینی افخمی - دانشگاه علامه طباطبایی.
 ۶. جناب آقای دکتر گوئل کهن - امپریال کالج، لندن، انگلستان.
 ۷. جناب آقای دکتر مهدی محسنیان

راد - دانشگاه امام صادق (ع).
 ۸. جناب آقای میرزابابا مطهری نژاد - انجمن روابط عمومی ایران.
 ۹. جناب آقای جواد قاسمی - انجمن روابط عمومی ایران.
 ۱۰. همه دست اندرکاران بریده جراید در انجمن‌ها و شرکت‌های بین‌المللی گوشه و کنار دنیا که نام سازمان‌های متبوع آن‌ها در متن مقاله آمده است.

پی‌نوشت‌ها:

1. Romeike media intelligence, www. romeike. com.
2. Thomas R. Henne, Secretary General, "Federation Internationale des Bureaux D'Extrits de Presse Switzerland Letter, 28 Mar. 2001.
3. Phone Conversation with Mr. Daniel Gair, Overseas Manager, "Durrants press cuttings LTD". Apr. 25, 2001, 18 Hr.
4. Burrelle's Information Services. www. burrelles. com.
5. Semonche Barbara, "Newspaper Libraries: History - Mystery and Info to go "Editor and Publisher, Mar.31. 1984. PP. 31.38.33.
6. www. burrelles. com.
7. Thomas R. Henne, Loc.cit.
8. Malcom Holzmann, President, International Association of Broadcast Monitors Letter, Apr. 11/2001.
۹. گفتگو با مسعود رنجبر مدیر عامل مؤسسه شما و مطبوعات، ۸۰/۲/۲ ساعت ۱۲-۱۰.
10. Daniel Gair. Loc.cit.
11. Thomas R.Henne, loc.cit.
12. Malcom Holzmann, loc.cit and www. iabm. com.
13. Phone Conversation with Mr. Thomas. R. Henne, op.cit. Apr.2.2001.17 Hr.
14. Phone Conversation with Ms. Sue Milani of Burrelle's company, Apr.23. 2001. 21 Hr.
15. Mary Michael, new Accounts, Romeike media intelligence. letter, Apr/9/2001.
16. Figures for "Durrants" and "BMC News" in U.K.
17. Media monitors australia. www. mediamonitors. com. au.
18. www. burrelles. com.
19. www. durrants. co. u.k.
20. Malcom Holzmann, president international association of broadcast monitor, letter, Apr/18/2001.
21. www. bacons. com.
22. www. bmcnews. com.
- 23.
24. Look www. burrelles. com.
25. www. romeike. com.
26. IBID.
۲۷. گفتگو با مسعود رنجبر، پیشین، همان.
28. Yale David R., "The publicity hamdbook", NTC - Business book, A Division of NTC Publishing Group, Lincolnwood (Chicago), Illinois, 1991, PP.306 - 311 Passim.
۲۹. روزنامه ابرار اقتصادی، ۷۹/۷/۲۴، ص ۱۲.
۳۰. روزنامه جام جم، ۷۹/۱۲/۱۳، ص ۱۲.
31. Innovations in newspapers, 1999 World Report, pp. 21-22.
۳۲. روزنامه ابرار اقتصادی، ۷۹/۷/۲۴، ص ۱۲.
۳۳. همان، ۷۹/۸/۱، ص ۱۲.
۳۴. روزنامه همشهری، ۷۹/۱۲/۱۰، ص آخر.
۳۵. پژوهش نامه اطلاع رسانی، معاونت آموزشی و تحقیقات جهاد سازندگی، سال چهارم، شماره دوم، مهر ۱۳۷۹، ص ۸-۳.
۳۶. وثوقیان، نجمه: «لیست سایت‌های جست و جو»، مجله دنیای کامپیوتر و ارتباطات، سال اول، شماره ۲، اسفند ۷۹، ص ۸۱.
37. yale david R.. Loc. cit.
۳۸. روزنامه ابرار اقتصادی، ۷۹/۷/۲۴، ص ۱۲.
۳۹. بدعنوان یک نمونه کاربردی از موارد مورد استفاده بریده جراید در تحقیقات پزشکی ر.ک به:
- Entwistle, Vikki Etal. "The Case of Norplant as an Example of media coverage over the life of a new health technology". The lancet, vol. 355, May 6 2000, PP. 1633-1636.
۴۰. در این زمینه نگارنده تجربه‌های گوناگونی را داشته است که تازه‌ترین آن، چاپ گزارشی از وضعیت صنعت شیشه در ایران است. برای آگاهی بیشتر ر.ک. به:
- Mohamad Jafari, Saeed. "Iranian Glass", Asian Ceramics and glass, January 2001, PP. 24-27.
41. Davis Marc, "The wonder years" Adweck. Western Edition, vol. L. No. 42. Oct. 16. 2000. P. 42.
42. IBID, PP. 43-33.
43. IBID, P. 48.
44. Davis Marc, "Trouble Shooters". IBID.
45. Whetsell Tripp, "Buying Spree", Adweck, Western edition, vol.L.No 42, Oct. 16. 2000, PP. 74-78.
۴۶. در سال ۱۹۱۹ برای نخستین بار اصطلاح روابط عمومی را به کار گرفت.
47. Whetsell Tripp. op.cit. p.76.
۴۸. «نرم‌افزار شناسایی شایعه پراکنان ساخته شد». روزنامه حیات نو، ۷۹/۱۱/۱۹.
۴۹. بحث ترجمه همزمان توسط اینترنت روز به روز گسترش بیشتری پیدا می‌کند، به عنوان مثال یک وب سایت به آدرس: www. transparentlanguage. com ترجمه همزمان برای ۲۳ زبان فراهم می‌کند. ر.ک. به:
- "Breaking the language barrier overseas". reuters, quoted in Iran news, Vol. VII No 1764, Dec, 23, 2000, P8.